

РОЗДІЛ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО, АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС, ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

УДК 342.92:316.422(043.2)

Ільчук А.П., здобувач першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Романюта І.Е., здобувач першого (бакалаврського) рівня,
Інголландський університет прикладних наук, м. Гаага, Нідерланди,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Миронець О.М., к.ю.н.

ЩОДО ІНСТИТУТУ ТИПОВОЇ ТА ЗРАЗКОВОЇ СПРАВИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Адміністративна реформа – цілісний комплекс узгоджених заходів, спрямованих на радикальну перебудову органів виконавчої влади і запровадження ефективніших форм і методів їхньої діяльності. Необхідність проведення цієї реформи в Україні зумовлена потребами якісного оновлення системи державного управління на основі Конституції України 1996 р. та суттєвого прискорення соціально-економічного розвитку країни. Завдяки цьому, адміністративне судочинство започаткувало інститут типової та зразкових справ [1].

Судова реформа покликана зробити правоохоронний процес більш легшим, а також зменшити навантаження на суди. На думку Т. Подорожної, один із способів це зробити – назвати певні установи «зразкова справа» і «типова справа». Ці інститути охоплюють лише адміністративне право та мають на меті допомогти суддям отримати схожі, але не однакові справи. Типові адміністративні справи – це адміністративні справи, відповідачем у яких є один і той самий суб'єкт владних повноважень, спір у яких виник з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права, та у яких позивачами заявлено аналогічні вимоги [2].

Відповідно до п.п. 22 частини першої ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС), зразкова адміністративна справа – це типова адміністративна справа, прийнята до провадження Верховним Судом як судом першої інстанції для постановлення зразкового рішення [4].

Варто взяти до уваги думку судді Вищого адміністративного суду

України Т. Стрілець про цей інститут. Вона порівнює його з пілотним рішенням, які виносить Європейський суд з прав людини. Хоча український варіант модельних справ має свої особливості, суддя вважає, що введення таких інститутів, як зразкова і типова справи, є вкрай доцільною новелою, оскільки вона спрямована на вирішення одразу кількох важливих завдань [3].

На думку Т. Подорожної, основною перевагою процедури розгляду зразкової справи є те, коли виникає хвиля одноманітних справ щодо застосування будь-якої норми, вища судова інстанція відразу висловлює свою правову позицію, яку враховуватимуть у всіх аналогічних справах. Отож, зразкові справи спрямовані на розвантаження судів і слугуватимуть впровадженню судового прецеденту в Україні. Сам факт визнання за Верховним Судом права на створення судового прецеденту є кроком вперед на шляху розвитку України як соціальної, правової держави, насамперед тому, що відбувається зміна сприйняття права і судової практики в суспільстві. Судові рішення у зразкових справах набувають ознак реального носія об'єктивної інформації та джерела права [2].

Важко не погодитись з думкою науковиці, адже ми також вважаємо, що визнання судового прецеденту Верховним Судом великим кроком вперед для розвитку та покращення судової системи України.

Відмінно від Т. Подорожної, Р. Куйбіда дослідив певні недоліки цього інституту. Завдяки судовій статистиці Верховного Суду про розгляд зразкових справ, він стверджує, що Верховний Суд ухвалив 24 рішення у зразкових справах, відкритих за поданнями місцевих судів, які виявляли однотипні справи. Лише одне з кожних п'яти таких подань про розгляд справи як зразкової досягало своєї цілі, інші – Верховний Суд відхилив. Причини низької ефективності звернень судів потребують додаткового з'ясування. Судова статистика Державної судової адміністрації не містить даних про розгляд типових справ судами нижчих інстанцій, що не дає можливості побачити вплив зразкових рішень Верховного Суду на судову практику. Натомість аналіз даних ЄДРСР показав, що рішення Верховного Суду в зразкових справах мають вплив чи не на кожну четверту справу в першій інстанції. В той же час, науковець погоджується із перевагами інституту зразкової справи, а саме – суттєве пришвидшення розгляду типових справ та забезпечення послідовного правозастосування, що підтверджено на основі аналізу судової практики і судової статистики в адміністративних справах [5].

Отже, основна мета використання зразкових справ полягає в тому, щоб забезпечити єдність судової практики та уникнути суперечливості та різниці в рішеннях у подібних випадках. Використання зразкових справ дає змогу зменшити час, необхідний для вирішення судових справ, та скоротити витрати на їх розгляд. Як і будь-яке нововведення, цей інститут

також має свої переваги та недоліки. Проте, не зважаючи на існуючі мінуси, які потребують усунення, ми дотримуємося позиції, що плюси у цьому випадку переважають.

Література

1. Авер'янов В.Б. Адміністративна реформа. *Енциклопедія Сучасної України*. URL: <https://esu.com.ua/article-42669> (дата звернення: 19.04.2023).
2. Подорожна Т. Зразкові та типові справи як новий механізм адміністративного судочинства. *Судово-Юридична газета*. 2018. 28 серп. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/124220-zrazkovi-ta-tipovi-spravi-yak-noviy-mekhanizm-administrativnogo-sudochinstva> (дата звернення: 19.04.2023).
3. Стрілець Т. Судова реформа: навіщо потрібні типові і зразкові справи. *Судово-Юридична газета*. 2017. 04 жов. URL: <https://sud.ua/uk/news/laws/109238-sudebnaaya-reforma-zachem-nuzhny-tipichnye-i-obraztsovye-dela> (дата звернення: 19.04.2023).
4. Кодекс адміністративного судочинства: від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV (чинний). URL: https://ips.ligazakon.net/document/T05_2747 (дата звернення: 19.04.2023).
5. Куйбіда Р. Інститут зразкової справи: оцінка впливу на ефективність адміністративного судочинства. *Право України*. URL: <https://rd.ua/storage/attachments/11587.pdf> (дата звернення: 19.04.2023).

UDC 341.1/.8(043.2)

Riabokon Yu.V., Seeker of the first (Bachelor's) level,
National Aviation University, Kyiv, Ukraine,
Participant of Eastern Partnership Program, Saarland University,
Saarbrücken, Germany

Beridze A., Seeker of the first (Master's) level,
Caucasus University, Tbilisi, Georgia,
Erasmus+ participant, Saarland University, Saarbrücken, Germany
Scientific Advisor: Myronets O.M., PhD in Law

THE QUESTION OF POSSIBLE ENFORCEMENT OF ARREST WARRANTS ISSUED BY ICC AGAINST PUTIN

17th of March 2023, the International Criminal Court (hereinafter ICC) finally took a step closer to find publicly guilty the president of Russia Vladimir Putin and Maria Alekseyeva Lvova-Belova for committing the unlawful deportations of children and transfer them from the occupied territory of Ukraine to Russia [1]. ICC based on Article 8(2)(a)(vii) treated these actions as unlawful deportation or unlawful commitment and found Putin as individual bearer of criminal responsibility.